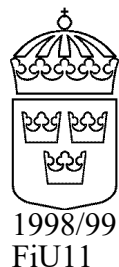

Finansutskottets betänkande 1998/99:FiU11

Tilläggsbudget 2 för budgetåret 1998
(prop. 1998/99:1)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet budgetpropositionens förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

Förslaget innebär anslagsökningar med netto 139 miljoner kronor och berör 52 anslag inom 16 utgiftsområden. Utskottet framhåller att utvecklingen av de offentliga finanserna är positiv och att förslaget till tilläggsbudget ryms inom de budgetpolitiska målen. När 1998 års statsbudget beslutades hösten 1997 beräknades ett underskott om 15 miljarder kronor. Utskottet konstaterar att tillgängliga prognoser visar att budgeten kommer att visa ett överskott under 1998. Utskottet berör avslutningsvis också vissa budgettekniska frågor.

Till betänkandet har fogats 2 reservationer.

Inledning

I detta betänkande behandlar finansutskottet

dels proposition 1998/99:1, såvitt avser avsnitt 7 Prognos och tilläggsbudget för 1998 (yrkandena 16–29),

dels de under allmänna motionstiden 1998 väckta motionerna

1998/99:Fi301 av Per Erik Granström m.fl. (s),

1998/99:Fi302 av Gun Hellsvik m.fl. (m),

1998/99:T221 av Per-Richard Molén m.fl. (m) yrkande 12.

Yttranden från andra utskott

Finansutskottet har berett riksdagens övriga berörda utskott tillfälle att avge yttrande över de förslag i propositionen jämte motioner som rör respektive utskotts område.

Yttranden har avlämnats från:

- skatteutskottet (1998/99:SkU2y),
- utbildningsutskottet (1998/99:UbU1y),
- bostadsutskottet (1998/99:BoU1y).

Yttrandena återfinns i *bilagorna 2–4* till betänkandet.

Följande utskott har i protokollsutdrag tillstyrkt regeringens förslag:

- justitieutskottet (protokollsutdrag 1998/99:3.4),
- försvarsutskottet (protokollsutdrag 1998/99:7.3),
- socialförsäkringsutskottet (protokollsutdrag 1998/99:4.3),
- trafikutskottet (protokollsutdrag 1998/99:3.4).

Konstitutionsutskottet, utrikesutskottet, miljö- och jordbruksutskottet samt näringsutskottet har beslutat att inte avge något yttrande.

Propositionen

I proposition 1998/99:1 föreslår regeringen såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998

16. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om och vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förvärva 49 % av aktierna i A/O Dom Shvetsii (avsnitt 7.3.3),

17. att riksdagen godkänner att det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda ramanslaget *A 7 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.* får belastas med kostnaderna för förvärvet av aktierna i A/O Dom Shvetsii och därmed uppkomna förvaltningskostnader (avsnitt 7.3.3),

18. att riksdagen godkänner att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda ramanslaget *A 9 Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning* får belastas med vissa driftskostnader för statens betalningssystem (avsnitt 7.3.3),

19. att riksdagen bemyndigar regeringen att i fråga om det under utgiftsområde 6 Totalförsvar uppförda ramanslaget *A 1 Försvarsmakten* under år 1998 medge beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för denna materiel m.m. och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 88 918 200 000 kr (avsnitt 7.3.7),

20. att riksdagen medger att personalramen för det svenska bidraget i SFOR utökas till högst 530 personer (avsnitt 7.3.7),

21. att riksdagen godkänner att Affärsverket svenska kraftnäts utgifter för verksamheten med dammsäkerhet får belasta det under utgiftsområde 6 Totalförsvar anvisade ramanslaget *B 10 Funktionen Energiförsörjning* (avsnitt 7.3.7),

22. att riksdagen bemyndigar regeringen att i fråga om det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda ramanslaget *A 2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* beställa tjänster under år 1998 som medför utgifter under år 1999 om högst 55 000 000 kr (avsnitt 7.3.10),

23. att riksdagen bemyndigar – med ändring av riksdagens tidigare beslut (prop. 1997/98:123, bet. 1997/98:TU5, rskr. 1997/98:213) – regeringen att dels begränsa Riksgäldskontorets rätt att teckna statlig borgen för redan påbörjade, avslutade eller avbrutna projekt i Stockholms län till 3 000 000 000 kr, dels låta Riksgäldskontoret utöka garantin för vid varje

tidpunkt upplupna räntekostnader och prisökningen i samhället till 625 000 000 kr (avsnitt 7.3.14),

24. att riksdagen godkänner vad regeringen förordar om inleverans av medel från Fonden för den mindre skeppsfarten (avsnitt 7.3.14),

25. att riksdagen godkänner vad regeringen förordar rörande Luftfartsverkets finansiella befogenheter (avsnitt 7.3.14),

26. att riksdagen bemyndigar regeringen att för ändamål som omfattas av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda ramanslaget *C 2 Upphandling av samhällsätaganden* under år 1998 ikläda staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter om högst 230 000 000 kr efter år 1998 (avsnitt 7.3.14),

27. att riksdagen bemyndigar regeringen att godkänna att Statens jordbruksverk får ha utestående förpliktelser avseende beställningsbemyndiganden vid 1998 års slut, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget *B 11 Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket*, som uppgår till högst 150 000 000 kr (avsnitt 7.3.15),

28. att riksdagen bemyndigar regeringen att godkänna att Skogs- och jordbrukets forskningsråd får ha utestående förpliktelser avseende beställningsbemyndiganden vid 1998 års slut, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget *G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning*, som uppgår till högst 160 000 000 kr (avsnitt 7.3.15),

29. att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag i enlighet med specifikation i följande tabell:

**Specifikation av förslag om ändrade ramar för utgiftsområden samt
ändrade anslag för budgetåret 1998**

Belopp i tusental kronor

	Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
			Förändring av ram /anslag	Ny ram /Ny anslagnivå
1	Rikets styrelse	3 976 700	+18 693	3 995 393
C 1	Regeringskansliet m.m., <i>ramanslag</i>	1 870 944	+18 693	1 889 637
C 3	Allmänna val, <i>ramanslag</i>	217 400	+20 000	237 400
C 4	Stöd till politiska partier, <i>ramanslag</i>	132 800	-20 000	112 800
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 041 414	0	2 041 414
A 6	Finansinspektionen, <i>ramanslag</i>	110 875	+1 000	111 875
A 8	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	83 769	-1 000	82 769
3	Skatteförvaltning och uppbörd	5 672 254	+14 148	5 686 402
A 1	Riksskatteverket, <i>ramanslag</i>	352 304	-10 000	342 304
A 2	Skattemyndigheterna, <i>ramanslag</i>	4 269 581	+17 588	4 287 169
A 3	Tullverket, <i>ramanslag</i>	1 050 369	+6 560	1 056 929
4	Rättsväsendet	21 029 870	+90 730	21 120 600
A 1	Polisorganisationen, <i>ramanslag</i>	10 956 709	+60 976	11 017 685
A 2	Säkerhetspolisen, <i>ramanslag</i>	516 984	-15 000	501 984
C 1	Domstolsväsendet m.m., <i>ramanslag</i>	2 979 279	+11 012	2 990 291
D 1	Kriminalvården, <i>ramanslag</i>	3 372 090	+16 742	3 388 832
F 7	Diverse kostnader för rättsväsendet, <i>ramanslag</i>	19 560	+15 000	34 560
F 8	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar, <i>ramanslag</i>	8 356	+2 000	10 356
5	Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 811 310	-600	2 810 710
B 1	Bidrag till vissa internationella organisationer, <i>ramanslag</i>	464 161	-600	463 561
6	Totalförsvaret	41 343 865	-200	41 343 665
A 1	Försvarsmakten, <i>ramanslag</i>	36 757 400	-207 136	36 550 264
A 2	Fredsfrämjande truppinsatser, <i>ramanslag</i>	534 419	+207 136	741 555
B 1	Funktionen Civil ledning, <i>ramanslag</i>	473 145	-200	472 945

Utgiftsområde Anslag		Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TBI	Regeringens förslag	
			Förändring av ram /anslag	Ny ram /Ny anslagnivå
8	Invandrare och flyktingar	3 863 934	+366 000	4 229 934
A 1	Statens invandrarverk, <i>ramanslag</i>	452 402	+3 000	455 402
A 2	Mottagande av asylsökande, <i>ramanslag</i>	773 650	+208 000	981 650
A 3	Migrationspolitiska åtgärder, <i>ramanslag</i>	313 289	-85 000	228 289
A 5	Offentligt biträde i utlänningsärenden, <i>ramanslag</i>	60 295	-11 000	49 295
A 6	Utresor för avvisade och utvisade, <i>ramanslag</i>	83 210	-23 000	60 210
B 1	Integrationsmyndigheten, <i>ramanslag</i>	40 487	-8 000	32 487
B 2	Särskilda insatser i utsatta bostadsområden, <i>ramanslag</i>	189 763	-25 000	164 763
B 3	Integrationsåtgärder, <i>ramanslag</i>	68 097	-10 000	58 097
B 4	Kommunersättningar vid flyktingmottagande, <i>ramanslag</i>	1 713 915	+324 000	2 037 915
B 5	Hemutrustningslån, <i>ramanslag</i>	98 549	-7 000	91 549
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	35 813 561	0	35 813 561
A 2	Föräldraförsäkring, <i>ramanslag</i>	14 759 000	-735 000	14 024 000
A 3	Underhållsstöd, <i>ramanslag</i>	2 125 661	+735 000	2 860 661
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	48 247 952	-786 542	47 461 410
A 1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	4 118 585	+13 458	4 132 043
A 2	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, <i>ramanslag</i>	21 649 793	-800 000	20 849 793
16	Utbildning och universitetsforskning	27 110 554	+135 530	27 246 084
A 7	Specialskolor och resurscenter, <i>ramanslag</i>	418 943	+5 330	424 273
B 45	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m., <i>ramanslag</i>	350 984	+107 800	458 784
C 3	Centrala studiestödsnämnden, <i>ramanslag</i>	313 924	+22 400	336 324

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring av ram /anslag	Ny ram /Ny anslagnivå
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	22 902 383	+289 454	23 191 837
A 1 Boverket: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	120 455	-17 000	103 455
A 2 Rängebidrag m.m., <i>ramanslag</i>	12 100 000	-600 000	11 500 000
A 4 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	12 480	-2 000	10 480
A 5 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet, <i>ramanslag</i>	1 500 000	+1 015 000	2 515 000
A 8 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador, <i>ramanslag</i>	60 000	-15 000	45 000
A 9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, <i>ramanslag</i>	12 000	-7 000	5 000
A 12 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter m.fl., <i>ramanslag</i>	75 000	-75 000	0
C 1 Länsstyrelserna m.m., <i>ramanslag</i>	1 646 481	-7 546	1 638 935
D 2 Statens va-nämnd, <i>ramanslag</i>	5 349	-2 000	3 349
20 Allmän miljö- och naturvård	1 214 802	+25 000	1 239 802
A 4 Investeringar och skötsel för naturvård, <i>ramanslag</i>	311 473	+25 000	336 473
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13 725 623	+6 400	13 732 023
B 16 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m., <i>ramanslag</i>	80 000	-25 000	55 000
B 17 Jordbrukets blockdatabas, <i>ramanslag</i>	17 000	+6 400	23 400
E 5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, <i>ramanslag</i>	91 500	+25 000	116 500
24 Näringsliv	2 718 180	0	2 718 180
E 3 Exportkreditnämnden, <i>ramanslag</i>	47 400	-5 000	42 400
E 4 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning, <i>ramanslag</i>	11 663	+5 000	16 663

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring av ram /anslag	Ny ram /Ny anslagnivå
25 Allmänna bidrag till kommuner	97 318 700	-20 000	97 298 700
A 2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting, <i>reservationsanslag</i>	1 136 600	-20 000	1 116 600
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	19 645 000	0	19 645 000
A 3 Mervärdesskattebaserad avgift, <i>ramanslag</i>	8 093 000	+993 000	9 086 000
A 4 Avgift baserad på bruttonationalinkomsten, <i>ramanslag</i>	8 256 000	-993 000	7 263 000
Summa anslagsförändringar på tilläggsbudget		+138 613	

Motionerna

1998/99:Fi301 av Per Erik Granström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anslaget till länsstyrelserna.

1998/99:Fi302 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag till tilläggsbudget avseende utgiftsområde 4 anslag F 7 Diverse kostnader för rättsväsendet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:T221 av Per-Richard Molén m.fl. (m) vari yrkas

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Fonden för den mindre skeppsfarten i regeringens tilläggsbudget under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Inledning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra och anvisa nya anslag. I den nya budgetprocessen avses regeringen, om behov föreligger, redovisa förslag till tilläggsbudget vid två tillfällen, i den ekonomiska vårpropositionen och i budgetpropositionen. I årets ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317) föreslog regeringen ändringar och nya anslag för statsbudgeten för budgetåret 1998 (tilläggsbudget 1). Regeringen återkommer nu i budgetpropositionen med förslag till ytterligare förändringar på tilläggsbudget (prop. 1998/99:1, volym 1, avsnitt 7.3).

Efter att ha tagit ställning till den föreslagna tekniska justeringen av anslagen för förvaltningsändamål behandlar utskottet förslaget till tilläggsbudget utgiftsområdesvis. I det avslutande avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* redovisar utskottet konsekvenserna av sina ställningstaganden för anslag och utgiftsramar för år 1998. Utskottet kommenterar i det avsnittet också vissa mer generella frågor rörande tilläggsbudget. Utskottet tar i *en* hemställanspunkt ställning till förslagen i propositionen och motionerna om ändringar av anslag och ramar (hemställan moment 13).

I *bilaga 1* till betänkandet återfinns en sammanställning av förändringar på tilläggsbudget 1 och 2 under 1998 på utgiftsområdesnivå.

Teknisk justering av anslagen för förvaltningsändamål

I budgetpropositionen för 1998 anmälde regeringen att en teknisk justering hade genomförts av de utgiftsområdesramar som omfattar anslag för förvaltningsändamål. Justeringen gjordes med anledning av en av riksdagen beslutad förändring av finansieringen av avtalsförsäkringar på det statliga området (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53). I efterhand har regeringen konstaterat ett fel i underlaget för justeringen. En teknisk justering genomförs därför av utgiftsområdesramarna för år 1999. För vissa anslag är det enligt regeringens bedömning nödvändigt att göra en justering redan innevarande budgetår. De ökade utgifterna täcks av motsvarande inkomster på inkomstitel 5211 *Statliga pensionsavgifter*. Regeringen föreslår att anslag där justeringen uppgår till 5 miljoner kronor eller mer anvisas ytterligare medel på tilläggsbudget för 1998 enligt nedanstående tabell. Justeringen innebär att berörda anslag ökas med sammanlagt 174 miljoner kronor.

Utgiftsområde Anslag		Höjning
1	Rikets styrelse	
C 1	Regeringskansliet m.m. ¹	18 893
3	Skatteförvaltning och uppbörd	
A 2	Skattemyndigheterna	17 588
A 3	Tullverket ¹	6 760
4	Rättsväsendet	
A 1	Polisorganisationen ¹	61 776
C 1	Domstolsväsendet m.m.	11 012
D 1	Kriminalvården	16 742
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	
A 1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	13 458
16	Utbildning och universitetsforskning	
A 7	Specialskolor och resurscenter m.m.	5 330
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	
C 1	Länsstyrelserna m.m. ¹	22 454

¹ Ytterligare förändringar på tilläggsbudget föreslås i propositionen för anslagen C 1 *Regeringskansliet m.m.* (utgiftsområde 1), A 3 *Tullverket* (utgiftsområde 3), A 1 *Polisorganisationen* (utgiftsområde 4) samt C 1 *Länsstyrelserna m.m.* (utgiftsområde 18).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Allmänna val (C 3)

Propositionen

Inför valet till Europaparlamentet i september 1995 anvisades 30 000 000 kr för partiernas kampanjkostnader (prop. 1994/95:150 bilaga 3, bet. 1994/95:KU50, rskr. 1994/95:430). Partierna har ett givet intresse av att nå ut med information till väljarna för att informera om hur de ser på de EU-frågor som aktualiseras i valet till Europaparlamentet i juni 1999.

Med hänsyn till det låga valdeltagandet i valet till Europaparlamentet 1995 bedömer regeringen att extra resurser behövs för att informera väljarna om valet 1999. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att 20 000 000 kr anvisas för detta ändamål. Finansiering föreslås ske genom att anslaget C 4 *Stöd till politiska partier* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Förvärv av aktier i A/O Dom Shvetsii

Propositionen

Ett ryskt fastighetsbolag – A/O Dom Shvetsii – bildades år 1995 genom ett avtal mellan svenska staten, Skanska International Building AB och S:t Petersburgs stad. Svenska staten äger 36 % av aktierna, Skanska 49 % och S:t Petersburgs stad 15 %. Aktiekapitalet i bolaget uppgår till 20 miljoner kronor. Skanska har ställt ut en option till svenska staten (Finansdepartementet) med rätt att förvärva Skanskagruppens samtliga aktier i A/O Dom Shvetsii – motsvarande 49 % av aktiekapitalet – till ett pris av 15,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för svenska statens räkning utnyttja denna option. Genom förvärvet blir svenska staten majoritetsägare, 85 %, i bolaget.

Regeringen föreslår att anslaget A 7 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.* under utgiftsområde 24 Näringsliv får belastas med kostnaderna för förvärvet av aktierna och därmed uppkomna förvaltningskostnader. Förvärvet av aktierna och övriga kostnader i samband med förvärvet uppskattas till 20 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkandena 16 och 17).

Finansinspektionen (A 6)

Propositionen

Regeringen har under budgetåret 1998 lagt fram ett antal propositioner som ger inspektionen nya eller utökade arbetsuppgifter. Under 1998 berörs myndigheten främst av förslaget om förstärkt tillsyn över börser. Regeringen har vidare uppdragit åt Finansinspektionen att kartlägga de svenska bankernas kostnadsuttag och föreslå eventuella åtgärder för att förbättra informationen till bankkunderna. Vissa kostnadsökningar bedöms Finansinspektionen klara genom omprioriteringar av verksamheten. Sammantaget föreslår regeringen en engångsvis anslagshöjning på 1 000 000 kr till Finansinspektionen under budgetåret 1998. Finansiering föreslås ske genom att anslaget A 8 *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning

Propositionen

I syfte att uppnå en effektivare upplåning, låneförvaltning och likviditetsförvaltning överfördes den 1 juli 1998 ansvaret för och driften av statens betalningssystem från Riksrevisionsverket till Riksgäldskontoret. De administrativa kostnaderna för betalningssystemet belastar anslaget A 8 *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader*. Regeringen föreslår att andra centrala driftskostnader för statens betalningssystem fr.o.m. innevarande budgetår får belasta anslaget A 9 *Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 18).

Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd

Riksskatteverket (A 1)

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 10 000 000 kr. På tilläggsbudget 1 tillfördes Riksskatteverket samma belopp för utbetalning av ersättningar på grund av överträdelse av gemenskapsrätten avseende punktskatt på mineraloljor. Regeringen avsåg att återkomma i budgetpropositionen med dels en mera precis beräkning, dels förslag till finansiering.

Regeringen konstaterar att det fortfarande är svårt att göra någon mera precis beräkning av ersättningsanspråkens totala omfattning. De senaste uppgifterna som inhämtats från Justitiekanslern och Riksskatteverket och den prognos som Riksskatteverket redovisade i augusti tyder på en lägre medelsförbrukning än vad som tidigare har antagits.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det är mindre lämpligt att kompensera Riksskatteverket för kostnaden för ersättningarna och samtidigt finansiera detta genom minskning av något annat anslag inom utgiftsområdet, vilket var den utgångspunkt som angavs i den ekonomiska vårpropositionen. Kostnaden bör därför, enligt regeringens mening, i stället bäras av Riksskatteverket inom ordinarie resursramar.

Skatteutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SkU2y) regeringens förslag inom utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med skatteutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Diverse kostnader för rättsväsendet (F 7)

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget F 7 *Diverse kostnader för rättsväsendet* ökas med 15 000 000 kr. Regeringen gör bedömningen att utgifterna på anslaget kommer att uppgå till 34 560 000 kr, vilket innebär att anslaget behöver höjas med 15 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget A 2 *Säkerhetspolisen* minskas med motsvarande belopp.

Motionen

I *kommittémotion Fi302* av Gun Hellsvik m.fl. (m) motsätter sig motionärerna att medel förs från anslaget A 2 *Säkerhetspolisen* till F 7 *Diverse kostnader för rättsväsendet*. I motionen anförts att regeringens motivering till förändringen är knapp och att det mot den bakgrunden inte är möjligt att bedöma relevansen i den föreslagna anslagshöjningen.

Justitieutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionen. Företrädarna för Moderata samlingspartiet har anmält avvikande mening.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis). Motion Fi302 (m) avstyrks således.

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget F 8 *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar* ökas med 2 000 000 kr då anslagsbelastningen blivit större än beräknat på grund av ökade kostnader för Sveriges medlemskap i Schengensamarbetet under 1998.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget C 1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 200 000 kr, det under utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd uppförda anslaget A 3 *Tullverket* minskas med 200 000 kr, det under utgiftsområde 4 uppförda anslaget A 1 *Polisorganisationen* minskas med 800 000 kr, det under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan uppförda anslaget B 1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* minskas med 600 000 kr samt att det under utgiftsområde 6 Totalförsvaret uppförda anslaget B 1 *Funktionen Civil ledning* minskas med 200 000 kr.

Justitieutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret**Försvarsmakten***Propositionen*

Riksdagen har godkänt regeringens förslag till inriktning av investeringsplan för Försvarsmakten för perioden 1998–2000 samt bemyndigat regeringen att i fråga om ramanslaget A 1 *Försvarsmakten* beställa materiel m.m. och utvecklingsarbete så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för denna materiel m.m. och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 83 505 400 000 kr (prop. 1997/98:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.3, bet. 1997/98:FöU1, rskr. 1997/98:82).

Regeringens förslag till investeringsplan och beställningsbemyndigande var inte angivna i samma prisläge, vilket de rätteligen borde ha varit. Investeringsplanen är i 1998 års prisläge medan beställningsbemyndigandet är angivet i 1997 års prisläge. En omräkning av bemyndigandet till 1998 års prisläge krävs således enligt regeringen.

Regeringens förslag till bemyndigande omfattade inte heller utgifter efter år 2007, vilket det rätteligen borde ha gjort. För vissa objekt som enligt mate-

rielplanen skall beställas under år 1998 kommer betalningarna att pågå även efter år 2007, vilket ökar behovet av beställningsbemyndigande.

Sedan år 1996 skall Försvarmakten vid sin materielanskaffning tillämpa reglerna i anslagsförordningen (1996:1189). Detta innebär att Försvarmakten skall betala vid leverans och inte som tidigare genom samlingsfakturerings och förskott. Tillämpningen av anslagsförordningen leder till ett ökat behov av beställningsbemyndigande.

I prop. 1997/98:84 Försvarmaktens ekonomi och verksamhet år 1998 m.m. redovisade regeringen ett antal reduceringsåtgärder för att hantera problemen med Försvarmaktens ekonomi, däribland åtgärden att betalningarna för viss materielanskaffning senarelagts i syfte att minska anslagsbelastningen under 1998. Senareläggningen medför ett ökat behov av beställningsbemyndigande.

Regeringen föreslår av ovanstående anledningar att riksdagen bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget A 1 *Försvarmakten* under budgetåret 1998 medge beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för denna materiel m.m. och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 88 918 200 000 kr.

Försvarsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag (yrkande 19).

Fredsfrämjande truppinsatser (A 2)

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget engångsvis tillförs 205 000 000 kr för att i första hand bekosta eventuella nya eller förändrade truppinsatser på Balkan och eventuella insatser med snabbinsatsstyrkan (Swerap).

Den 28 maj 1998 beslutade regeringen om det särskilda tillägget för anställda i utlandsstyrkan med minröjningsuppdrag i Västsahara (Minurso) och om vissa reseförmåner för den berörda personalen. I beslutet anförde regeringen att den avsåg att på tilläggsbudget till statsbudgeten föreslå riksdagen att anslaget A 2 *Fredsfrämjande truppinsatser* skulle ökas med ett belopp som motsvarar den aktuella höjningen av det särskilda tillägget. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 2 136 000 kr till följd av de förmånsändringar som regeringen beslutat om. Sammantaget föreslår regeringen att anslaget ökas med totalt 207 136 000 kr.

Riksdagen har beslutat att högst 510 personer får ställas till förfogande inom ramen för SFOR (prop. 1996/97:54, bet. 1996/97:UU5, rskr. 1996/97:116). Sverige övertog ansvaret för sjukvårdsorganisationen den 1 oktober 1998. Sjukvårdsansvaret kräver mer personal än vad som var fallet när Sverige hade ansvaret för brigadens underhållsfunktion. Regeringen föreslår därför

att personalramen utökas från högst 510 personer till högst 530 personer för att klara det större sjukvårdsansvaret. Förslaget ryms enligt regeringen inom tilldelade medel.

Försvarsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag. Företrädarna för Moderata samlingspartiet har reserverat sig och anser att den föreslagna uppräknings av anslaget A 2 *Fredsfrämjande truppinsatser* inte bör ske genom en överföring av medel från ramanslaget A 1 *Försvarsmakten*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag om att personalramen för det svenska bidraget i SFOR utökas till högst 530 personer (yrkande 20).

Finansutskottet tillstyrker även, också i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag om anslagsförändringar (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Funktionen Energiförsörjning – kostnaderna för myndighetsarbetet med dammberedskap

Propositionen

Från anslaget bekostas bl.a. beredskapsinsatser för att minska känsligheten för störningar inom elförsörjningen och Affärsverket svenska kraftnäts myndighetsutövning enligt beredskapslagen (1997:288).

Sedan den 1 januari 1998 har Svenska kraftnät även myndighetsansvaret vad gäller frågor om dammsäkerhet. Utgifterna för denna verksamhet beräknas till 1 miljon kronor årligen.

Enligt regeringens bedömning är Svenska kraftnäts verksamhet med dammsäkerhet och med elberedskap så nära kopplade till varandra att en entydig gränsdragning mellan verksamheterna svårligen låter sig göras. Regeringen föreslår därför att även Svenska kraftnäts verksamhet med dammsäkerhet under budgetåret 1998 får bekostas från anslaget B 10 *Funktionen Energiförsörjning*.

Försvarsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag (yrkande 21).

Statens invandrarverk (A 1)*Propositionen*

Regeringen fattade den 26 februari 1998 ett beslut med innebörden att iranska medborgare inte behöver befria sig från sitt nuvarande medborgarskap för att bli svenska medborgare. Detta bedöms leda till att ca 16 000 iranska medborgare bosatta i Sverige, som annars inte hade ansökt om svenskt medborgarskap, nu kommer att göra det. Statens invandrarverk har under år 1998 inte resurser för att pröva en sådan ökad mängd medborgarskapsärenden. För att undvika mycket långa väntetider för de sökande föreslår regeringen att anslaget A 1 *Statens invandrarverk* ökas med 3 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget B 1 *Integrationsmyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

Socialförsäkringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Mottagande av asylsökande (A 2)*Propositionen*

Anslaget kommer, enligt regeringen, att innevarande år överskridas med 208 000 000 kr. I propositionen sägs att regeringen inte hinner avvakta riksdagens beslut utan måste medge ett överskridande av anslaget. Regeringen föreslår att överskridandet regleras på tilläggsbudget genom att anslaget höjs med samma belopp. Finansiering sker delvis genom en minskning av anslagen A 3 *Migrationspolitiska åtgärder* med 85 000 000 kr, A 5 *Offentligt bidräde i utlänningsärenden* med 11 000 000 kr och A 6 *Utresor för avisade och utvisade* med 23 000 000 kr.

Orsaken till den ökade anslagsbelastningen är främst den komplicerade situationen i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Ett stort antal jugoslaviska medborgare har vägrats inresa i sitt hemland efter det att de fått avslag på sina ansökningar om uppehållstillstånd i Sverige. De har därför kommit att stanna kvar i mottagandesystemet under betydligt längre tid än vad som beräknats i budgetpropositionen för 1998. Under innevarande år har antalet asylsökande åter ökat, inte minst på grund av förhållandena i den jugoslaviska provinsen Kosovo. Även situationen i Irak leder till att människor söker sig därifrån till Sverige och andra europeiska länder.

Socialförsäkringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

1998/99:FiU11
Utskottet

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Kommunersättningar vid flyktingmottagande (B 4)

Propositionen

Enligt regeringen kommer anslaget att innevarande år överskridas med 324 000 000 kr. I propositionen sägs att regeringen inte hinner avvakta riksdagens beslut utan måste medge ett överskridande av anslaget. Regeringen föreslår att överskridandet regleras på tilläggsbudget genom att anslaget höjs med samma belopp. Finansiering sker delvis genom minskning av anslagen B 1 *Integrationsmyndigheten* med 5 000 000 kr, B 2 *Särskilda insatser i utsatta bostadsområden* med 25 000 000 kr, B 3 *Integrationsåtgärder* med 10 000 000 kr och B 5 *Hemutrustningslån* med 7 000 000 kr.

Skälet till överskridandet av anslaget är enligt propositionen att kommunerna nu beräknas ta emot väsentligt fler flyktingar än vad som låg till grund för regeringens anslagsberäkningar i budgetpropositionen för 1998.

Ökningen beror främst på att regeringen och Utlänningsnämnden har måst fatta praxisbeslut om uppehållstillstånd för sådana asylsökande som under flera år befunnit sig i Sverige. Även antagandet hösten 1997 om antalet kommunmottagna det året var för lågt jämfört med det verkliga utfallet. Utbetalningsreglerna gör att ersättningsutbetalningarna år 1998 påverkas starkt av kommunmottagandet år 1997.

Socialförsäkringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Underhållsstöd (A 3)*Propositionen*

Enligt Riksförsäkringsverkets senaste redovisning av anslagsbelastning och prognos, som bygger på utfallet under första halvåret 1998, beräknas anslaget A 3 *Underhållsstöd* överskridas med ca 933 miljoner kronor jämfört med anslaget enligt regleringsbrevet för 1998. Det beräknade underskottet är ca 735 miljoner kronor större än högsta möjliga anslagskredit.

En särskild arbetsgrupp inom Regeringskansliet har, i enlighet med vad som angavs i 1998 års ekonomiska vårproposition, analyserat regler och ekonomiskt utfall av underhållsstödet. Detta analysarbete fortsätter. Regeringen följer noga utvecklingen.

Enligt arbetsgruppens prognoser talar den demografiska utvecklingen med färre födda barn och en inkomstutveckling med bl.a. återställda ersättningsnivåer i socialförsäkringen och fler sysselsatta för att kostnaderna för underhållsstödet börjar sjunka inom något år.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att anslaget A 3 *Underhållsstöd* ökas med 735 000 000 kr för att täcka det beräknade överskridandet för budgetåret 1998. Finansiering sker genom att anslaget A 2 *Föräldraförsäkring* minskas med motsvarande belopp.

Socialförsäkringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder (A 2)*Propositionen*

I propositionen redovisar regeringen bedömningen att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller yrkesinriktad rehabilitering kommer att vara lägre än vad som beräknades i samband med statsbudgeten för 1998. Regeringen föreslår därför att anslaget A 2 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* minskas med 800 miljoner kronor.

Vidare anförs i propositionen att en stor del av besluten om åtgärder vilkas kostnader täcks av anslaget innebär utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 1998

beställa tjänster som medför utgifter på högst 55 miljoner kronor under år 1999.

1998/99:FiU11
Utskottet

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkandena 22 och 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. (B 45) samt Centrala studiestödsnämnden (C 3)

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns under anslaget B 44 *Enskilda och kommunala högskoleutbildningar m.m.* anslagsposten 12 Momsmerkostnader för Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. Avtalet mellan staten och berörda stiftelsehögskolor reglerar bland annat kompensation för mervärdesskatt. För detta ändamål finns en anslagspost på 76 300 000 kr uppförd. Enligt prognosen för budgetåret 1998 kommer utgifterna att överstiga beräknade medel med ca 150 000 000 kr. Regeringen anser att denna kostnad bör belasta anslaget B 45 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* Genom att höja anslaget B 45 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* med 87 800 000 kr finns medel för att utbetala kompensationen för mervärdesskatten till stiftelsehögskolorna. Återstående del av kostnaden för kompensation för mervärdesskatt föreslås tas med 50 000 000 kr från den för budgetåret 1998 uppförda anslagsposten 12 För regeringens fördelning samt med 12 900 000 kr från anslagssparande vid ingången av budgetåret 1998 på anslagsposten 10 Övrig forskning. Båda anslagsposterna ligger under anslaget B 45 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.*

Finansiering sker genom indragning av 77 300 000 kr från det för budgetåret 1995/96 uppförda anslaget C 46 *Övriga utgifter inom grundutbildning* samt av 10 500 000 kr från det för budgetåret uppförda anslaget C 47 *Övriga utgifter inom forskning och forskarutbildning.*

Vidare föreslår regeringen att anslagsposten 6 Utveckling av naturvetenskap och teknik under anslaget B 45 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* engångsvis tillförs 20 000 000 kr. Detta görs för att medel för s.k. NT-utbildning skall kunna fördelas till de högskolor som har genomfört mer NT-utbildning än vad de initialt planerat att genomföra. Finansiering sker genom indragning av anslagssparande på följande anslag: B 1, B 3, B 5, B 7, B 9, B 11, B 15, B 17, B 21, B 22, B 23, B 24, B 25, B 26, B 27, B 28, B 29,

B 30, B 31, B 32, B 33, B 39 samt B 40. Medlen dras in från de högskolor som inte har genomfört hela sitt planerade NT-utbildningsuppdrag.

1998/99:FiU11
Utskottet

Regeringen föreslår också att anslaget C 3 *Centrala studiestödsnämnden* ökas med 22 400 000 kr. Anslagshöjningen avser att täcka kostnaderna för den ökade administration som satsningen på vuxenutbildningen och högskolan inneburit inom hela studiestödsområdet. Finansiering sker genom indragning av medel enligt följande: 6 400 000 kr från anslaget A 3 *Vuxenstudiestöd*, 2 000 000 kr från det för budgetåret 1995/96 uppförda anslaget C 43 *Enskilda och kommunala högskoleutbildningar m.m.*, 4 100 000 kr från det för budgetåret 1995/96 uppförda anslaget C 45 *Vissa särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.*, 800 000 kr från det för budgetåret 1995/96 uppförda anslaget C 46 *Övriga utgifter inom grundutbildning* samt 9 100 000 kr från det för budgetåret 1995/96 uppförda anslaget C 47 *Övriga utgifter inom forskning och forskarutbildning*.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet noterar i sitt yttrande (UbU1y) att det är regeringens ambition att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskningar av andra utgifter samma år. För de flesta anslagsökningar föreslås således finansiering, i första hand genom minskningar av andra anslag. Utbildningsutskottet konstaterar att såvitt avser utgiftsområde 16 täcks den allra största delen av anslagshöjningarna genom indragningar av anslagssparande på anslag som förts upp på statsbudgeten för budgetåret 1995/96 – visserligen inom utgiftsområdet men för andra av riksdagen angivna ändamål än de ändamål som gäller den nu aktuella utgiftsökningen.

Utbildningsutskottet delar regeringens uppfattning om behovet av tillskott av medel på de nu berörda anslagen och föreslår att finansutskottet tillstyrker propositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med utbildningsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998. Utskottet kommenterar i det avsnittet också tillvägagångssättet att dra in anslagsbehållningar i stället för att sänka anslagsnivån.

Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet (A 5)

Propositionen

I propositionen redovisas att anslaget enligt nuvarande beräkning kommer att överskridas innevarande år med 1 015 miljoner kronor. Regeringen har medgivit ett överskridande av anslaget. Regeringen föreslår att överskridandet regleras på tilläggsbudget genom att anslaget höjs med samma belopp. Den ökade anslagsbelastningen under år 1998 beror, enligt propositionen, på att förväntade skador ökat mer än prognostiserat beroende på att det låga ränteläget lett till att räntebidragen avvecklats fortare för de kredittagare vars lån staten garanterat.

Finansiering föreslås ske delvis genom minskningar av anslag enligt följande: anslaget A 1 *Boverket* med 17 000 000 kr, anslaget A 2 *Räntebidrag* med 600 000 000 kr, anslaget A 4 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* med 2 000 000 kr, anslaget A 8 *Fonden för fukt- och mögelskador* med 15 000 000 kr, anslaget A 9 *Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder* med 7 000 000 kr, anslaget A 12 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder till studenter m.fl.* med 75 000 000 kr, anslaget C 1 *Länsstyrelserna m.m.* med 30 000 000 kr, anslaget D 1 *Statens va-nämnd* med 2 000 000 kr samt det under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner uppförda anslaget A 2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* med 20 000 000 kr. Vidare dras 37 000 000 kr in från det under utgiftsområde 18 uppförda anslaget A 3 *Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.*

Motionen

Per Erik Granström m.fl. (s) motsätter sig i *motion Fi301* att ökningen av anslaget A 5 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* delvis finansieras med en minskning av anslaget C 1 *Länsstyrelserna m.m.* Motionärerna anser att omvärldsberoende budgetposter borde behandlas så att de inte påverkar anslag till verksamheter som t.ex. länsstyrelserna. Vad som anförts i motionen om anslaget till länsstyrelserna bör enligt motionärerna riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet påpekar i sitt yttrande (BoU1y) att man i olika sammanhang, inte minst i samband med budgetberedningen, har framhållit vikten av att ett fullgott beslutsunderlag tillställs riksdagen. Bostadsutskottet konstaterar att förslaget om tilläggsbudget vad gäller utgiftsområde 18 i detta avseende uppvisar påtagliga brister. För de föreslagna anslagsminskningarna saknas således helt en redovisning av hur besparingarna skall kunna uppnås inom respektive anslag. Det framgår inte heller på vilket sätt och i vilken utsträckning som minskningarna av anslagen bedöms påverka de verksam-

heter som finansieras genom respektive anslag. Bostadsutskottet förutsätter att budgetpropositionen i fortsättningen utformas så att riksdagen redan genom förslagen får tillgång till ett beslutsunderlag av hög kvalitet.

Bostadsutskottet framhåller de svårigheter som finns att korrekt förutse belastningen på anslagen för räntebidrag och för garantiverksamheten vid Statens bostadskreditnämnd. Bostadsutskottet anser, utan att ifrågasätta den grundläggande principen att varje anslagsöverskridande i förhållande till den fastställda budgeten skall finansieras, att det bör övervägas om det är möjligt att finna former som bättre än i dag kan hantera de problem som kan uppstå inom de utgiftsområden som innehåller tunga anslagsposter där belastningen inte kan förutses med någon större säkerhet. Ett steg till en säkrare budgethantering i dessa avseenden kan vara att ställa krav på redovisning av känsligheten i de prognoser som bildar utgångspunkt för förslagen för kommande budgetår. Vidare skulle en preliminär bedömning av vad som bör göras om utfallet av anslagsprognosen inte blir det förväntade ge riksdagen möjlighet till bättre framförhållning i sitt arbete. Det finns också anledning att överväga vilka utgångspunkter som bör användas i budgetarbetet när ett anslagsöverskridande ändå inträffar. Vad gäller anslagsöverskridanden som beror på den allmänna ekonomiska utvecklingen i samhället förefaller det – enligt bostadsutskottet – rimligt att övervägandena om finansieringen sker med bredare utgångspunkter än enbart det aktuella utgiftsområdet. Bostadsutskottet förutsätter att den utvärdering av budgetprocessen som initierats av talmanskonferensen även kommer att uppmärksamma de frågor som aktualiseras i yttrandet.

Bostadsutskottet tillstyrker, med hänvisning till vad som anförts i yttrandet, regeringens förslag och avstyrker motion Fi301 (s).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (yrkande 29 delvis) och avstyrker motion Fi301 (s).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998. Finansutskottet kommenterar i det avsnittet också de aspekter som bostadsutskottet tar upp i sitt yttrande.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Investeringar och skötsel för naturvård (A 4)

Propositionen

Naturvårdsverket har från EU:s LIFE-fond beviljats ett bidrag på 5 935 542 ecu, motsvarande ca 50 000 000 kr, för markförvärv. Bidraget uppgår till 25 000 000 kr mer än vad som beräknats för den aktuella anslagsposten. Medlen från EU redovisas på inkomsttitel 6911 *Övriga bidrag från EG*. Regeringen föreslår därför att anslaget A 4 *Investeringar och skötsel för*

naturvård ökas med 25 000 000 kr. Finansiering sker genom ett bidrag från EU på motsvarande belopp.

1998/99:FiU11
Utskottet

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Vissa trafikanläggningar i Stockholms län

Propositionen

Riksdagen beslutade våren 1998 om finansiering av vissa trafikanläggningar i Stockholms län m.m. (prop. 1997/98:123, bet. 1997/98:TU5, rskr. 213). Riksdagsbeslutet omfattade bl.a. finansieringen av vägprojektet Södra länken och järnvägsutbyggnaden mellan Södermalm och Årsta samt en begränsning av tidigare utställda lånegarantier för genomförda och avbrutna vägprojekt.

Riksdagen har med anledning av regeringens proposition bemyndigat regeringen dels att begränsa Riksgäldskontorets rätt att teckna statlig borgen för redan påbörjade, avslutade eller avbrutna projekt inom en ram om 3 125 miljoner kronor, dels att låta Riksgäldskontoret justera denna garanti med högst 500 miljoner kronor för vid varje tidpunkt upplupna räntekostnader och prisökningar i samhället.

I propositionen anförs att det har vid en närmare analys av beräknade räntekostnader konstaterats att en ram på högst 500 miljoner kronor för upplupna räntor och indexjusteringar inte är tillräcklig. I stället bedömer Stockholmsleder AB, som svarar för aktuell upplåning, att upplupen ränta och justering för prisökningar totalt kommer att kunna uppgå till 625 miljoner kronor. Å andra sidan bedömer bolaget att intecknade medel för att fullfölja ingångna åtaganden inte kommer att uppgå till ett högre belopp än 3 000 miljoner kronor. Därmed kan den totala garantiramen för dessa projekt hållas oförändrad, dock med en annan fördelning mellan garantiramen i fast pris och garantiramen för upplupen ränta och indexjusteringar.

Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner att regeringen gör denna justering av de aktuella garantiramarna. Riksgäldskontorets rätt att teckna statlig borgen för redan påbörjade, avslutade eller avbrutna projekt i Stockholms län begränsas därmed till 3 000 000 000 kr och garantin för vid varje tidpunkt upplupna räntekostnader och prisökningen i samhället utökas till 625 000 000 kr.

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, anser att regeringens förslag bör tillstyrkas.

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (yrkande 23).

Fonden för den mindre skeppsfarten

Propositionen

Enligt riksdagsbeslut den 17 december 1987 (prop. 1987/88:25, bet. 1987/88:NU12, rskr. 1987/88:112) övertog Svenska skeppshypotekskassan Lånenämndens för den mindre skeppsfarten verksamhet samt förvaltningen av de lån som nämnden tidigare beviljat. Enligt beslutet omvandlades kvarvarande anslagsbehållning till en särskild fond, Fonden för den mindre skeppsfarten. I propositionen anföras att fondens nuvarande behållning är relativt stor i förhållande till beviljade lån. Regeringen föreslår därför att en inleverans på 50 000 000 kr skall göras.

Motionen

I *kommittémotion T221* av Per-Richard Molén m.fl. (m) avvisas regeringens förslag om en inleverans av medel från Fonden för den mindre skeppsfarten. Enligt motionärerna behöver fonden dessa medel för att klara sin verksamhet med topputlåning vid köp av nya fartyg.

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, anser att regeringens förslag bör tillstyrkas och motionsyrkandet avstyrkas. Företrädarna för Moderata samlingspartiet har reserverat sig.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar trafikutskottets uppfattning och tillstyrker propositionens förslag (yrkande 24). Därmed avstyrks motion T221 (m) yrkande 12.

Luftfartsverkets finansiella befogenheter

Propositionen

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317) att Luftfartsverket skulle få rätt att genomföra s.k. lease-hold-affärer i avsikt att åstadkomma en förbättrad finansiering av investeringar i fast egendom som terminaler och bansystem. En sådan lease-hold-affär innebär att verket överlåter nyttjanderätten till en investerare i utlandet, som genom avskrivning på nyttjanderätten kan tillgodogöra sig en lägre skattekostnad. Luftfartsverket leasar därefter tillbaka nyttjanderätten till en lägre kostnad och får därmed en intäkt som är grundad på en lägre skattekostnad för investeraren. Luftfartsverket behåller hela tiden äganderätten till anläggningen.

Regeringen anförde också att vad gäller lease-hold-affärer bör bemyndigandet begränsas till att gälla investeringar i nya fasta anläggningar. Luft-

fartsverket har nu hemställt om att lease-hold-affärer skall kunna genomföras på befintliga anläggningar och att det ekonomiska utfallet av sådana affärer bör användas till nya investeringar. Regeringen föreslår att Luftfartsverket får rätt att genomföra en lease-hold-affär gällande Arlanda flygplats och att det ekonomiska utfallet av affären används till nya investeringar i enlighet med gällande treårsplan.

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, anser att regeringens förslag bör tillstyrkas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar trafikutskottets uppfattning och tillstyrker propositionens förslag (yrkande 25).

Upphandling av samhällsåtaganden

Propositionen

Regeringen har bemyndigats att under 1998 låta staten åta sig ekonomiska förpliktelser som innebär åtaganden för ändamål som omfattas av ramanslaget C 2 *Upphandling av samhällsåtaganden* på högst 75 000 000 kr och som medför utgifter under 1999. Regeringen föreslår att bemyndigandet utökas till 230 000 000 kr för åtgärder som medför utgifter efter år 1998. Den föreslagna utökningen beror på att vissa tjänster för funktionshindrade numera upphandlas av Post- och telestyrelsen och att avtalen som träffas under år 1998 medför utgifter även efter år 1998.

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, anser att regeringens förslag bör tillstyrkas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar trafikutskottets uppfattning och tillstyrker propositionens förslag (yrkande 26).

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket

Propositionen

Regionala stöd kopplade till programdokumenten (SPD) för mål 6 och mål 5b samt Leader II löper över perioden 1995–1999 men utbetalningar får ske t.o.m. år 2001. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna utestående förpliktelser på högst 150 000 000 kr vid utgången av år 1998.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 27).

Jordbrukets blockdatabas (B 17)

Propositionen

Den digitala blockdatabasen finansieras genom intäkter från kartavgifter (prop. 1996/97:48, bet. 1996/97:JoU7, rskr. 1996/97:157; prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Avgifterna redovisas på inkomsttitel 2555 *Kartavgifter för jordbrukets blockdatabas*. Avgifterna skall finansiera driftkostnader och, på sikt, investeringskostnaden. I propositionen anförs att kostnaden för uppbyggnad av blockdatabasen har blivit högre än de ursprungliga beräkningarna beträffande digitaliseringsarbetet och utvecklandet av ett ADB-system. Detta innebär att utgifterna blir 6,4 miljoner kronor högre än beräknat för år 1998. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 6 400 000 kr och att anslagsökningen finansieras genom att avgiftsuttaget med avseende på investeringskostnaderna förlängs.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Bekämpande av vissa smittsamma husdjursjukdomar (E 5)

Propositionen

Enligt propositionen beräknas anslagsposten 1 *Bekämpande av smittsamma djursjukdomar* vid utgången av år 1998 överskridas med 51 842 000 kr. Överskridandet beror på utbrotten av de epizootiska sjukdomarna Swollen head syndrome (SHS) på fjäderfä och Viral hemorragisk septikemi (VHS) på fisk som inträffade under våren 1998. Sjukdomen SHS har sedermera tagits bort ur epizootiförordningen och är därmed inte längre ersättningsgill. Ersättningsrätten kvarstår emellertid för de redan fattade besluten. Förutom de oförutsedda utbrotten av SHS och VHS bedöms kostnaderna förbli mycket höga på grund av ett ökat antal fall av paratuberkulos.

Drygt hälften av överskridandet på anslagsposten bedöms kunna täckas genom omfördelning från andra poster inom anslaget samt genom ianspråktagande av anslagskredit. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 25 000 000 kr för att täcka resterande del av överskridandet. Finansiering föreslås ske genom att anslaget B 16 *Räntekostnader för förskotterade areal-ersättningar m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning

Propositionen

Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) stöder långsiktiga forskningsprojekt som löper över flera år. SJFR bör ges fortsatt möjlighet att åta sig mer långsiktigt projektstöd. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna utestående förpliktelser på högst 160 000 000 kr vid utgången av år 1998.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 28).

Utgiftsområde 24 Näringsliv

AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (E 4)

Propositionen

Anslaget disponeras för ersättning till AB Svensk Exportkredit (AB SEK) för att täcka eventuellt underskott som utgör skillnaden mellan intäkter och kostnader, huvudsakligen ränteutgifter och räntekostnader, inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter. Under åren 1998–2003 förutses anslaget belastas av utbetalningar som avser åtaganden som gjorts före 1984 vad gäller vissa förmånliga krediter till u-länder. I övrigt statsstödd verksamhet redovisar AB SEK för närvarande ett överskott.

Staten är genom ett avtal med AB SEK av den 14 maj 1990 bunden att ersätta AB SEK för kostnader i det statsstödda exportkreditsystemet. AB SEK redovisar resultatet av verksamheten tre gånger om året till regeringen och Kammarkollegiet. Beloppen bokförs hos Kammarkollegiet enligt kassaprin cipen och därmed inte nödvändigtvis på det budgetår de avser. De av staten budgeterade medlen för perioden 1998–2003 bedöms inte vara tillräckliga för att täcka utbetalningarna. Medelsbehovet beräknas uppgå till ytterligare 5 000 000 kr för nämnda period, utöver de 11 663 000 kr som anvisats för år 1998 och de totalt 6 955 000 kr som budgeterats för åren 1999–2003. Rege ringen föreslår därför att anslaget ökas med 5 000 000 kr. Finansiering föreslås ske genom att anslaget E 3 *Exportkreditnämnden* minskas med motsva rande belopp.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Mervärdesskattebaserad avgift (A 3)

Propositionen

Anslaget används för att täcka betalningar till EU avseende den mervärdesskattebaserade avgiften. Dessa betalningar avser dels finansieringen av EG-budgeten innevarande år, dels efterkorrigeringar till följd av utfall för tidigare år.

Den mervärdesskattebaserade avgiften avseende innevarande budgetår betalas på grundval av en i EG-budgeten uppförd prognos över den svenska mervärdesskattebasen. Denna prognos grundar sig på information tillgänglig i april året före det år budgeten avser. Efter avslutat budgetår redovisar medlemsländerna utfallet för mervärdesskattebasen. I december samma år görs en korrigering mellan faktiskt betalad avgift och den avgift som skulle ha betalats enligt rapporterat utfall. Korrigeringen leder för 1997 till en extra inbetalning för Sverige, eftersom utfallet överstiger den prognos de tidigare inbetalningarna baserades på. Denna korrigeringsbetalning har inte tidigare beaktats vid beräkningen av anslagsbehovet. Regeringen föreslår därför att anslaget A 3 *Mervärdesskattebaserad avgift* ökas med 993 000 000 kr. Finansiering föreslås ske genom att anslaget A 4 *Avgift baserad på bruttonationalinkomsten* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (yrkande 29 delvis).

Utskottet återkommer nedan i avsnittet *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* och redovisar konsekvenserna av sitt ställningstagande för anslag och utgiftsramar för år 1998.

Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget

Regeringen föreslår anslagsökningar med netto 139 miljoner kronor. Höjningar om 3 889 miljoner kronor föreslås på 25 anslag medan sänkningar om 3 750 miljoner kronor föreslås på 27 anslag. 16 utgiftsområden berörs. 16 av de anslag för vilka anslagsförändringar nu föreslås ändrades också på tilläggsbudget 1 (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317).

Regeringens ambition är att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskningar av andra utgifter samma år. Utskottet har återgivit regeringens uppgifter under respektive anslag ovan. För de flesta anslagsökningar föreslås finansiering, i första hand genom minskningar av andra anslag. Utskottet kan dock notera att det enligt regeringens bedömning inte är möjligt att i nuläget fullt ut finansiera de ökade utgifterna på detta sätt för tre anslag. Detta gäller anslagen för mottagande av asylsökande och för kommunersättningar vid flyktingmottagande under utgiftsområde 8 samt anslaget för Statens bostadskreditnämnds garantiverksamhet under utgiftsområde 18.

Utskottet vill framhålla att utvecklingen av de offentliga finanserna är positiv och att förslaget till tilläggsbudget ryms inom de budgetpolitiska målen. När 1998 års statsbudget beslutades hösten 1997 beräknades ett underskott om 15 miljarder kronor. Tillgängliga prognoser visar nu att budgeten kommer att visa ett överskott under 1998.

Utbildningsutskottet konstaterar i sitt yttrande till finansutskottet avseende utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning att den allra största delen av anslagshöjningarna täcks genom indragningar av anslagssparande på anslag som förts upp på statsbudgeten för budgetåret 1995/96. Finansutskottet uttalade i sin behandling av tilläggsbudgeten i 1998 års vårproposition att det är positivt att finansieringen sker genom att riksdagen fattar beslut om anslagsminskningar snarare än genom indragningar av anslagsbehållningar som inte underställs riksdagens prövning (bet. 1997/98:FiU27 s. 100). Utskottet vidhåller sin uppfattning och förutsätter att regeringen i kommande förslag till tilläggsbudgetar beaktar utskottets uttalande.

Bostadsutskottet tar i sitt yttrande till finansutskottet upp olika aspekter av budgetprocessen. Finansutskottet kan för sin del dela bostadsutskottets uppfattning att samma krav på ett fullgott beslutsunderlag bör kunna ställas på förslagen på tilläggsbudget som på de förslag som avser kommande budgetår. Finansutskottet har tidigare i samband med behandlingen av tilläggsbudgetfrågor framhållit att det inte har gått att utläsa av propositionerna i vilken utsträckning indragningarna leder till att verksamheter kommer att begränsas (eller om de grundas på regeländringar) eller om medlen ändå hade tillfallit statskassan när dispositionsrätten till dem upphört (1996/97:FiU20 s. 234, 1997/98:FiU11 s. 41). Detta gäller i stor utsträckning även det nu aktuella förslaget till tilläggsbudget. Finansutskottet förutsätter att regeringen i kommande tilläggsbudgetar i större utsträckning än i tidigare förslag redovisar konsekvenserna av de föreslagna besparingarna. Utskottet vill också framhålla att medel som inte annars skulle ha utnyttjats inte bör användas för att finansiera en utgiftshöjning. Varaktiga utgiftsökningar bör i första hand finansieras genom motsvarande varaktiga utgiftsminskningar.

Bostadsutskottet för ett resonemang om behovet av besparingar som uppkommit till följd av tidigare prognoser över ränteutvecklingen och utbetalningar. Finansutskottet skulle för sin del välkomna en redovisning av känsligheten i de prognoser som bildar utgångspunkt för förslagen för kommande budgetår. En preliminär bedömning av vad som bör göras om anslagsbelastningen blir en annan än den prognostiserade kan i vissa fall vara motiverad,

även om strävan måste vara att prognoserna skall bygga på ett så bra underlag att stora ändringar bara undantagsvis blir aktuella.

Bostadsutskottet anför vidare att det förefaller rimligt att övervägandena beträffande finansieringen av anslagsöverskridanden som beror på den allmänna ekonomiska utvecklingen i samhället sker med bredare utgångspunkter än enbart det aktuella utgiftsområdet. Finansutskottet kan konstatera att bostadsutskottet inte ifrågasätter den grundläggande principen att varje anslagsöverskridande i förhållande till den fastställda budgeten skall finansieras. Finansutskottet kan också konstatera att huvuddelen av de finansieringar som regeringen har föreslagit i de senaste tilläggsbudgetarna har berört det utgiftsområde där den aktuella anslagshöjningen har skett. Berörda utskott har i sina yttranden till finansutskottet inte haft något att invända mot denna praxis, och riksdagen har bifallit regeringens förslag. Finansutskottet har också ställt sig bakom regeringens strävan att ställa krav på att varje ytterligare utgift, varje överskridande och varje annan försvagning av budgeten skall vara fullt ut finansierade (bet. 1997/98:FiU11 s. 41, 1997/98:FiU27 s. 100). Utskottet vidhåller denna uppfattning och finner det rimligt att finansiering av överskridanden i första hand sker inom berört utgiftsområde. Detta ligger också i linje med att det sker en uppföljning både av utgiftstaket för staten som helhet liksom av ramarna på utgiftsområdesnivå.

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de föreslagna anslagsförändringarna. Utskottet har i samtliga fall tillstyrkt regeringens förslag och avstyrkt de i sammanhanget aktuella motionerna Fi301 (s) och Fi302 (m). Det innebär att utskottet också tillstyrker propositionens förslag om ändrade ramar för utgiftsområden. Således tillstyrks propositionens yrkande 29. Utskottets förslag till beslut framgår av hemställan moment 13 jämte den i appendix till hemställan fogade specifikationen över ändrade anslag och ramar.

Hemställan

Utskottet hemställer

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1. beträffande *bemyndigande om förvärv av aktier i A/O Dom Shvetsii* att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkandena 16 och 17 *dels* bemyndigar regeringen att besluta om och vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förvärva 49 % av aktierna i A/O Dom Shvetsii, *dels* godkänner att det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda ramanslaget A 7 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.* får belastas med kostnaderna för förvärvet av aktierna i A/O Dom Shvetsii och därmed uppkomna förvaltningskostnader,

2. beträffande *Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 18 godkänner att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda ramanslaget A 9 *Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning* får belastas med vissa driftskostnader för statens betalningssystem,

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

3. beträffande *bemyndigande om Försvarsmakten*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 19 bemyndigar regeringen att i fråga om det under utgiftsområde 6 Totalförsvaret uppförda ramanslaget A 1 *Försvarsmakten* under år 1998 medge beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för denna materiel m.m. och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 88 918 200 000 kr,

4. beträffande *fredsfrämjande truppinsatser*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 20 medger att personalramen för det svenska bidraget i SFOR utökas till högst 530 personer,

5. beträffande *Funktionen Energiförsörjning – kostnaderna för myndighetsarbetet med dammberedskap*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 21 godkänner att Affärsverket svenska kraftnäts utgifter för verksamheten med dammsäkerhet får belasta det under utgiftsområde 6 Totalförsvaret anvisade ramanslaget B 10 *Funktionen Energiförsörjning*,

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

6. beträffande *bemyndigande om arbetsmarknadspolitiska åtgärder*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 22 bemyndigar regeringen att i fråga om det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda ramanslaget A 2 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* beställa tjänster under år 1998 som medför utgifter under år 1999 om högst 55 000 000 kr,

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

7. beträffande *bemyndigande om vissa trafikaneläggningar i Stockholms län*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 23 bemyndigar regeringen – med ändring av riksdagens tidigare beslut (prop. 1997/98:123, bet. 1997/98:TU5, rskr. 1997/98:213) – att dels begränsa Riksgäldskontorets rätt att teckna statlig borgen för redan påbörjade, avslutade eller avbrutna projekt i Stockholms län till 3 000 000 000 kr,

dels låta Riksgäldskontoret utöka garantin för vid varje tidpunkt upplupna räntekostnader och prisökningen i samhället till 625 000 000 kr,

1998/99:FiU11
Utskottet

8. beträffande *Fonden för den mindre skeppsfarten*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 24 och med avslag på motion 1998/99:T221 yrkande 12 godkänner vad regeringen förordar om inleverans av medel från Fonden för den mindre skeppsfarten,

res. I (m)

9. beträffande *Luftfartsverkets finansiella befogenheter*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 25 godkänner vad regeringen förordar rörande Luftfartsverkets finansiella befogenheter,

10. beträffande *bemyndigande om upphandling av samhällsåtaganden*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 26 bemyndigar regeringen att för ändamål som omfattas av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda ramanslaget C 2 *Upphandling av samhällsåtaganden* under år 1998 ikläda staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter om högst 230 000 000 kr efter år 1998,

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

11. beträffande *bemyndigande om Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 27 bemyndigar regeringen att godkänna att Statens jordbruksverk får ha utestående förpliktelser avseende beställningsbemyndiganden vid 1998 års slut, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget B 11 *Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket*, som uppgår till högst 150 000 000 kr,

12. beträffande *bemyndigande om Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 28 bemyndigar regeringen att godkänna att Skogs- och jordbrukets forskningsråd får ha utestående förpliktelser avseende beställningsbemyndiganden vid 1998 års slut, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget G 3 *Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning*, som uppgår till högst 160 000 000 kr,

13. beträffande *sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 yrkande 29 och med avslag på motionerna 1998/99:Fi301 och 1998/99:Fi302 på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 godkänner ändrade *ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag* i enlighet med specifikationen i *appendix till hemställan*.

res. 2 (m)

Stockholm den 19 november 1998

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Peter Eriksson (mp), Lena Ek (c), Kjell Nordström (s), Gunnar Axén (m) och Lars Leijonborg (fp).

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt
ändrade anslag för budgetåret 1998

Belopp i tusental kronor

Utskottets förslag till ramar och anslag överensstämmer med regeringens
förslag.

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagnivå
1 Rikets styrelse	3 976 700	+18 693	3 995 393
C 1 Regeringskansliet m.m., <i>ramanslag</i>	1 870 944	+18 693	1 889 637
C 3 Allmänna val, <i>ramanslag</i>	217 400	+20 000	237 400
C 4 Stöd till politiska partier, <i>ramanslag</i>	132 800	-20 000	112 800
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 041 414	0	2 041 414
A 6 Finansinspektionen, <i>ramanslag</i>	110 875	+1 000	111 875
A 8 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	83 769	-1 000	82 769
3 Skatteförvaltning och uppbörd	5 672 254	+14 148	5 686 402
A 1 Riksskatteverket, <i>ramanslag</i>	352 304	-10 000	342 304
A 2 Skattemyndigheterna, <i>ramanslag</i>	4 269 581	+17 588	4 287 169
A 3 Tullverket, <i>ramanslag</i>	1 050 369	+6 560	1 056 929
4 Rättsväsendet	21 029 870	+90 730	21 120 600
A 1 Polisorganisationen, <i>ramanslag</i>	10 956 709	+60 976	11 017 685
A 2 Säkerhetspolisen, <i>ramanslag</i>	516 984	-15 000	501 984
C 1 Domstolsväsendet m.m., <i>ramanslag</i>	2 979 279	+11 012	2 990 291
D 1 Kriminalvården, <i>ramanslag</i>	3 372 090	+16 742	3 388 832
F 7 Diverse kostnader för rättsväsendet	19 560	+15 000	34 560
F 8 Bidrag till vissa internationella sammanslut- ningar, <i>ramanslag</i>	8 356	+2 000	10 356

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagnivå
5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 811 310	-600	2 810 710
B 1 Bidrag till vissa internationella organisationer, <i>ramanslag</i>	464 161	-600	463 561
6 Totalförsvaret	41 343 865	-200	41 343 665
A 1 Försvarsmakten, <i>ramanslag</i>	36 757 400	-207 136	36 550 264
A 2 Fredsfrämjande truppinsatser, <i>ramanslag</i>	534 419	+207 136	741 555
B 1 Funktionen Civil ledning, <i>ramanslag</i>	473 145	-200	472 945
8 Invandrare och flyktingar	3 863 934	+366 000	4 229 934
A 1 Statens invandrarverk, <i>ramanslag</i>	452 402	+3 000	455 402
A 2 Mottagande av asylsökande, <i>ramanslag</i>	773 650	+208 000	981 650
A 3 Migrationspolitiska åtgärder, <i>ramanslag</i>	313 289	-85 000	228 289
A 5 Offentligt biträde i utlänningsärenden, <i>ramanslag</i>	60 295	-11 000	49 295
A 6 Utresor för avvisade och utvisade, <i>ramanslag</i>	83 210	-23 000	60 210
B 1 Integrationsmyndigheten, <i>ramanslag</i>	40 487	-8 000	32 487
B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden, <i>ramanslag</i>	189 763	-25 000	164 763
B 3 Integrationsåtgärder, <i>ramanslag</i>	68 097	-10 000	58 097
B 4 Kommunersättningar vid flyktingmottagande, <i>ramanslag</i>	1 713 915	+324 000	2 037 915
B 5 Hemutrustningslån, <i>ramanslag</i>	98 549	-7 000	91 549
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	35 813 561	0	35 813 561
A 2 Föräldraförsäkring, <i>ramanslag</i>	14 759 000	-735 000	14 024 000
A 3 Underhållsstöd, <i>ramanslag</i>	2 125 661	+735 000	2 860 661

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagnivå
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	48 247 952	-786 542	47 461 410
A 1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	4 118 585	+13 458	4 132 043
A 2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, <i>ramanslag</i>	21 649 793	-800 000	20 849 793
16 Utbildning och universitetsforskning	27 110 554	+135 530	27 246 084
A 7 Specialskolor och resurscenter, <i>ramanslag</i>	418 943	+5 330	424 273
B 45 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m., <i>ramanslag</i>	350 984	+107 800	458 784
C 3 Centrala studiestödsnämnden, <i>ramanslag</i>	313 924	+22 400	336 324
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	22 902 383	+289 454	23 191 837
A 1 Boverket: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	120 455	-17 000	103 455
A 2 Räntebidrag m.m., <i>ramanslag</i>	12 100 000	-600 000	11 500 000
A 4 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	12 480	-2 000	10 480
A 5 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet, <i>ramanslag</i>	1 500 000	+1 015 000	2 515 000
A 8 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador, <i>ramanslag</i>	60 000	-15 000	45 000
A 9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, <i>ramanslag</i>	12 000	-7 000	5 000
A 12 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter m.fl., <i>ramanslag</i>	75 000	-75 000	0
C 1 Länsstyrelserna m.m., <i>ramanslag</i>	1 646 481	-7 546	1 638 935
D 2 Statens va-nämnd, <i>ramanslag</i>	5 349	-2 000	3 349
20 Allmän miljö- och naturvård	1 214 802	+25 000	1 239 802
A 4 Investeringar och skötsel för naturvård, <i>ramanslag</i>	311 473	+25 000	336 473

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt statsbudgeten 1998 + TB1	Regeringens förslag	
		Förändring ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagnivå
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar	13 725 623	+6 400	13 732 023
B 16 Räntekostnader för förskottrade areal- ersättningar m.m., <i>ramanslag</i>	80 000	-25 000	55 000
B 17 Jordbrukets blockdatabas, <i>ramanslag</i>	17 000	+6 400	23 400
E 5 Bekämpande av smittsamma husdjurs- sjukdomar, <i>ramanslag</i>	91 500	+25 000	116 500
24 Näringsliv	2 718 180	0	2 718 180
E 3 Exportkreditnämnden, <i>ramanslag</i>	47 400	-5 000	42 400
E 4 AB Svensk Exportkredits statsstödda export- kreditgivning, <i>ramanslag</i>	11 663	+5 000	16 663
25 Allmänna bidrag till kommuner	97 318 700	-20 000	97 298 700
A 2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting, <i>reservationsanslag</i>	1 136 600	-20 000	1 116 600
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	19 645 000	0	19 645 000
A 3 Mervärdesskattebaserad avgift, <i>ramanslag</i>	8 093 000	+993 000	9 086 000
A 4 Avgift baserad på bruttonationalinkomsten, <i>ramanslag</i>	8 256 000	-993 000	7 263 000
Summa anslagsförändringar på tilläggsbudget 2		+138 613	

1. Fonden för den mindre skeppsfarten (mom. 8) (m)

Lennart Hedquist, Fredrik Reinfeldt, Anna Åkerhielm, Gunnar Axén (alla m) anser

dels att finansutskottets ställningstagande i avsnittet Utgiftsområde 22 Kommunikationer under rubriken *Fonden för den mindre skeppsfarten* bort ha följande lydelse:

Finansutskottet avvisar, i likhet med motionärerna, regeringens förslag om en inleverans av medel från Fonden för den mindre skeppsfarten. Fonden behöver dessa medel för att klara sin verksamhet med topputlåning vid köp av nya fartyg.

Därmed tillstyrks motion T221 (m) yrkande 12 medan propositionens yrkande 24 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *Fonden för den mindre skeppsfarten*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:T221 yrkande 12 avslår proposition 1998/99:1 yrkande 24,

2. Sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget (mom. 13) (m)

Lennart Hedquist, Fredrik Reinfeldt, Anna Åkerhielm, Gunnar Axén (alla m) anser

dels att finansutskottets ställningstagande i avsnittet Utgiftsområde 4 Rättsväsendet under rubriken *Diverse kostnader för rättsväsendet (F 7)* bort ha följande lydelse:

Finansutskottet motsätter sig, i likhet med motionärerna, att medel förs från anslaget A 2 *Säkerhetspolisen* till F 7 *Diverse kostnader för rättsväsendet*. Regeringens motivering till förändringen är knapp och det är mot den bakgrunden inte möjligt att bedöma relevansen i den föreslagna anslagshöjningen.

Därmed tillstyrks motion Fi302 (m) medan propositionen avstyrks i berörd del.

dels att den del av utskottets yttrande som under rubriken *Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget* börjar med "Finansutskottet har i" och slutar med "anslag och ramar" bort ha följande lydelse:

Finansutskottet har ovan ställt sig bakom motion Fi302 (m) vilket innebär att regeringens förslag att medel förs från anslaget A 2 *Säkerhetspolisen* till F 7 *Diverse kostnader för rättsväsendet* avstyrks.

I övrigt har utskottet inte haft något att erinra mot propositionens förslag till ändrade anslag och ändrade ramar. Således kan utskottet i övrigt tillstyrka regeringens förslag i denna del. Motion Fi301 (s) avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. *beträffande sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Fi302 och med anledning av proposition 1998/99:1 yrkande 29 samt med avslag på motion 1998/99:Fi301

dels avslår regeringens förslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet om sänkning av anslaget A 2 *Säkerhetspolisen* samt höjning av anslaget F 7 *Diverse kostnader för rättsväsendet*,

dels i övrigt på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag i enlighet med regeringens förslag.

Sammanställning av förändringar på tilläggsbudget 1 och 2 för budgetåret 1998

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde	Statsbudget	TB 1	TB 2
	för 1998	Våren 1998	Hösten 1998
1 Rikets styrelse	3 976 700	0 ¹	+18 693
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 062 814	-21 400	0 ¹
3 Skatteförvaltning och uppbörd	5 662 254	+10 000	+14 148
4 Rättsväsendet	21 034 170	-4 300	+90 730
5 Urikesförvaltning och internationell samverkan	2 811 310	0 ¹	-600
6 Totalförsvaret	41 243 865	+100 000	-200
8 Invandrare och flyktingar	3 863 934	–	+366 000
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	22 499 516	+254 300	–
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	35 813 561	–	0 ¹
13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	42 723 356	-4 238 334	–
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	47 541 952	+706 000	-786 542
15 Studiestöd	21 333 755	-60 000	–
16 Utbildning och universitetsforskning	27 050 554	+60 000	+135 530
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7 334 967	0 ¹	–
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	22 825 533	+76 850	+289 454
20 Allmän miljö- och naturvård	1 178 052	+36 750	+25 000
21 Energi	1 583 041	+428 150	–
22 Kommunikationer	24 100 564	-2 200	–
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13 725 623	0 ¹	+6 400
24 Näringsliv	2 698 330	+19 850	0 ¹
25 Allmänna bidrag till kommuner	93 048 700	+4 270 000	-20 000
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	19 645 000	–	0 ¹
Summa anslagsförändringar på tilläggsbudget		+1 635 666	+138 613

¹ Omfördelning av medel mellan anslag har gjorts på utgiftsområdet.

Tilläggsbudget för år 1998

Till finansutskottet

I budgetpropositionen för år 1999 ingår en tilläggsbudget för år 1998 med ändrade ramar för bl.a. utgiftsområde 3 med ändringar i anslagen till Riksskatteverket, skattemyndigheterna och Tullverket (yrkande 29). Finansutskottet har bl.a. berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över förslaget till tilläggsbudget. Med anledning härav får skatteutskottet anföra följande.

Regeringen föreslår såvitt gäller utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppörd att riksdagen på tilläggsbudget för budgetåret 1998 godkänner ändrad ram för utgiftsområdet och att riksdagen anvisar ändrade anslag som sammantaget innebär ökade anslag med 14,1 miljoner kronor. Förslaget innebär att anslaget A 1 Riksskatteverket minskas med 10 miljoner kronor, anslagen A 2 Skattemyndigheterna och A 3 Tullverket ökas med 17,6 miljoner kronor respektive 6,5 miljoner kronor. Den nya ramen för utgiftsområdet blir enligt förslaget 5 686 402 000 kr. Det minskade anslaget till Riksskatteverket motiveras av att kostnaden för skadestånd avseende rödmärkt finsk olja tidigare beräknats för högt och att kostnaden bör bäras inom ordinarie resursram. Ökningen av anslagen till skattemyndigheterna och Tullverket gäller en omräkning av underlaget för beräkningen av statliga myndigheters avtalsenliga personalkostnader avseende bl.a. tjänstepensioner, grupplivförsäkringar och personskadeersättningar.

Skatteutskottets bedömning

Skatteutskottet har inte något att erinra mot förslaget till tilläggsbudget för budgetåret 1998 utan anser att riksdagen skall godkänna regeringens förslag till ändrad ram och ändrade anslag på utgiftsområde 3.

Stockholm den 12 november 1998

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Holger Gustafsson (kd), Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Ulla Wester (s), Lena Sandlin (s), Marie Engström (v), Helena Höj (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Yvonne Ruwaida (mp), Johan Pehrson (fp), Lars U Granberg (s), Catharina Hagen (m), Per-Olof Svensson (s) och Agne Hansson (c).

Tilläggsbudget

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 oktober 1998 berett utbildningsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1998/99:1 Budgetpropositionen för 1999 (volym 1) i vad avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 jämte motioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet yttrar sig i den del av regeringens förslag till tilläggsbudget som avser utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Inga motioner har väckts med anledning av regeringens förslag i den delen.

Regeringen föreslår en sammanlagd ökning av utgiftsområdets ram på 135 530 000 kr. Av dessa hänför sig 5 330 000 kr till en teknisk justering av anslaget A 7 Specialskolor och resurscenter m.m. med anledning av en förändrad finansiering av avtalsförsäkringar på det statliga området. Den ökade utgiften täcks av motsvarande inkomster på viss inkomsttitel. I övrigt avser ökningen av ramen *dels* en förstärkning av anslaget B 45 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. med 107 800 000 kr, *dels* en förstärkning av anslaget C 3 Centrala studiestödsnämnden med 22 400 000 kr. Tillskottet av medel under anslaget B 45 avser till allra största delen (87,8 miljoner kronor) täckande av icke förutsedda momsmerkostnader för Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. 20 miljoner kronor tillförs anslaget för s.k. NT-utbildning. Beträffande anslaget C 3 anför regeringen som skäl för medelstillskottet främst ökade administrativa kostnader.

Utskottet noterar att det är regeringens ambition att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskningar av andra utgifter samma år. För de flesta anslagsökningar föreslås således finansiering, i första hand genom minskningar av andra anslag (prop. volym 1 s. 120 ff.). Såvitt avser det nu aktuella utgiftsområdet konstaterar utskottet att den allra största delen av anslagshöjningarna täcks genom indragningar av anslagssparande på anslag som förts upp på statsbudgeten för budgetåret 1995/96 (103,8 miljoner kronor) – visserligen inom utgiftsområdet men för andra av riksdagen angivna ändamål än de ändamål som gäller den nu aktuella utgiftsökningen.

Utskottet delar regeringens uppfattning om behovet av tillskott av medel på de nu berörda anslagen, varför utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker bifall till propositionen i förevarande del.

Stockholm den 10 november 1998

På utbildningsutskottets vägnar

Britt-Marie Danestig

I beslutet har deltagit: Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Inger Lundberg (s), Yvonne Andersson (kd), Majléne Westerlund Panke (s), Tomas Högström (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Erling Wälivaara (kd), Per Bill (m), Gunnar Goude (mp), Sofia Jonsson (c), Barbro Westerholm (fp), Anders Sjölund (m), Nils-Erik Söderqvist (s), Kalle Larsson (v) och Agneta Lundberg (s).

1998/99:FiU11
Bilaga 3

Tilläggsbudget för 1998 avseende utgiftsområde 18

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1998/99:1 budgetpropositionen för 1999 (volym 1) i vad avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 jämte motioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Bostadsutskottet behandlar i detta yttrande förslagen i tilläggsbudgeten avseende utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och bygande, jämte förslag i motion 1998/99:Fi301 (s).

Utskottet

Regeringen föreslår vad gäller tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 dels att ramen för utgiftsområdet vidgas med 289 454 000 kr, dels att nio av anslagen inom utgiftsområdet bestäms till en ny nivå. Med hänvisning till att garantiverksamheten vid Statens kreditgarantinämnd förväntas bli belastad med större skadebelopp än prognostiserat föreslås att anslaget för denna verksamhet (A5) räknas upp med 1 015 miljoner kronor. Överskridandet föreslås delvis bli finansierat genom minskade anslag enligt följande:

- A 1 Boverket: –17 miljoner kronor,
- A 2 Räntebidrag: –600 miljoner kronor,
- A 4 Statens bostadskreditnämnd, förvaltningskostnader: –2 miljoner kronor,
- A 8 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador: –15 miljoner kronor,
- A 9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: –7 miljoner kronor,
- A 12 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter m.fl.: –75 miljoner kronor,
- C 1 Länsstyrelserna m.m.: –30 miljoner kronor,
- D 2 Statens va-nämnd: –2 miljoner kronor.

Endast en motion från årets allmänna motionstid tar upp frågor om tilläggsbudgeten för utgiftsområde 18. I motion 1998/99:Fi301 (s) föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen framhåller de problem som länsstyrelserna m.fl. verksamheter drabbas av genom de föreslagna anslagsbesparingarna. Motionärerna anför att omvärldsberoende budgetposter, som garantiverksamheten vid Statens bostadskreditnämnd, bör behandlas så att de inte påverkar anslag till verksamheter som t.ex länsstyrelserna.

Bostadsutskottet vill med anledning av de aktuella förslagen i budgetpropositionen och i motionen anföra följande.

Utskottet har i olika sammanhang, inte minst i samband med budgetberedningen, framhållit vikten av att ett fullgott beslutsunderlag tillställs riksdagen. Det kan inledningsvis konstateras att förslaget om tilläggsbudget vad gäller utgiftsområde 18 (se budgetpropositionen volym 1 s. 130) i detta avse-

ende uppvisar påtagliga brister. Vad gäller de förslagna anslagsminskningarna saknas således helt en redovisning av hur besparingarna skall kunna uppnås inom respektive anslag. Det framgår inte heller på vilket sätt och i vilken utsträckning som minskningarna av anslagen bedöms påverka de verksamheter som finansieras genom respektive anslag. Utskottet vill för sin del hävda att samma krav på ett fullgott beslutsunderlag bör kunna ställas på förslagen på tilläggsbudget som på de förslag som avser kommande budgetår. En ordning där utskottsberedningen är beroende av att en stor del av beslutsunderlaget inhämtas under hand från Regeringskansliet är givetvis inte tillfredsställande. Detta gäller särskilt när den ekonomiska omfattningen av förslagen är så stor som i årets tilläggsbudget för utgiftsområde 18. Det får mot denna bakgrund förutsättas att budgetpropositionen i fortsättningen utformas så att riksdagen redan genom förslagen får tillgång till ett beslutsunderlag av hög kvalitet.

Bostadskottet övergår nu till att kommentera det behov av omprioriteringar inom utgiftsområdet som uppkommit till följd av att tidigare prognoser över ränteutvecklingen och utbetalningar av kreditgarantier slagit fel. Det bör för övrigt framhållas att bristerna i prognoserna för kreditgarantisystemet även lett till förslag om omfattande besparingar inom utgiftsområdet avseende budgetåren 1999–2001.

Utskottet har vid flera tillfällen (se exempelvis yttr. 1996/97:BoU1y s. 6–8) framhållit de svårigheter som finns att korrekt förutse belastningen på vissa anslag inom utgiftsområde 18 och de problem som detta kan leda till i budgetprocessen. I första hand har utskottet i dessa sammanhang diskuterat tillförlitligheten i prognoserna för räntebidragsanslaget (A2) och konstaterat att prognoserna vid ett flertal tillfällen slagit kraftigt fel. Avvikelseerna har berott både på att räntenivån och bostadsbyggandet utvecklats annorlunda än vad som förutsetts och att de kalkylmodeller som använts uppvisat brister. Utskottet har även erinrat om att motsvarande problem kan komma att uppstå vad gäller anslaget för garantiverksamheten vid Statens bostadskreditnämnd (A5).

I den reviderade utgiftsprognos för budgetåret 1998 som regeringen redovisar för utgiftsområde 18 anges att utgifterna för området som helhet beräknas bli 0,3 miljarder kronor lägre än den fastställda utgiftsramen. Vad gäller två av de anslag som ingår i utgiftsområdet förutses betydande avvikelser från de gällande anslagsnivåerna. Utgiftsprognosen för anslaget Räntebidrag (A2) har reviderats ned med 1,3 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten. Samtidigt har Bostadskreditnämndens utgifter till följd av garantiåtaganden (A5) reviderats upp med 1,2 miljarder kronor. I båda fallen anger regeringen att förändringen direkt eller indirekt orsakats av att marknadsräntorna legat på en lägre nivå än vad som förutsetts. Vad gäller kreditgarantiverksamheten anger regeringen att överskridandet på anslaget beror på att det låga ränteläget lett till att räntebidragen avvecklats fortare för de kredittagare vars lån staten garanterat.

Utskottet kan således konstatera att det i grunden positiva förhållandet att marknadsräntorna blivit lägre än vad riksdag och regering kunde förutse när budgeten för år 1998 fastställdes lett till såväl minskade som ökade utgifter på olika anslag inom utgiftsområde 18. Regeringens förslag om tilläggsbud-

get torde innebära att dessa anslagsförändringar delvis skall kunna balanseras mot varandra genom att anslaget för räntebidrag skrivs ned med 600 miljoner kronor. I övrigt föreslås att behovet av anslagsökning för kreditgarantiverksamheten delvis skall finansieras genom neddragningar av ett flertal andra anslag inom utgiftsområdet. Det föreslagna förfarandet kan i det uppkomna läget i och för sig synas rimligt. Samtidigt kan det ge anledning till vissa principiella överväganden om formerna för budgetberedningen vad gäller anslag på statsbudgeten som är starkt beroende av tillförlitliga prognosmodeller och av den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Utan att ifrågasätta den grundläggande principen att varje anslagsöverskridande i förhållande till den fastställda budgeten skall finansieras anser utskottet att det bör övervägas om det är möjligt att finna former som bättre än i dag kan hantera de problem som kan uppstå inom de utgiftsområden som innehåller tunga anslagsposter där belastningen inte kan förutses med någon större säkerhet. Ett första steg till en säkrare budgethantering i dessa avseenden kan vara att ställa krav på redovisning av känsligheten i de prognoser som bildar utgångspunkt för förslagen för kommande budgetår. Vidare skulle en preliminär bedömning av vad som bör göras om utfallet av anslagsprognosen inte blir det förväntade ge riksdagen möjlighet till bättre framförhållning i sitt arbete. Det finns också anledning att överväga vilka utgångspunkter som bör användas i budgetarbetet när ett anslagsöverskridande ändå inträffar. Vad gäller anslagsöverskridanden som beror på den allmänna ekonomiska utvecklingen i samhället förefaller det rimligt att övervägandena om finansieringen sker med bredare utgångspunkter än enbart det aktuella utgiftsområdet.

Riksdagen förordade våren 1998 genom ett tillkännagivande till talmanskonferensen att en mer allmän utvärdering av budgetprocessen bör komma till stånd efter riksdagens budgetbehandling hösten 1998 (se bet. 1997/98:KU27). Utvärderingen avses genomföras med inriktning på att stärka riksdagens inflytande. Det får enligt bostadsutskottets mening förutsättas att denna utvärdering även kommer att uppmärksamma de frågor som aktualiserats av utskottet i detta yttrande.

Med hänvisning till vad som ovan anförts om behovet av ett bättre beslutsunderlag och vissa överväganden om formerna för budgethanteringen tillstyrker utskottet regeringens förslag om tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 samt avstyrker motion 1998/99:Fi301 (s).

Stockholm den 10 november 1998

På bostadsutskottets vägnar

Knut Billing

I beslutet har deltagit: Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Lilian Virgin (s), Owe Hellberg (v), Ulf Björklund (kd), Sten Andersson (m), Carina Moberg (s), Inga Berggren (m), Anders Ygeman (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Ulla-Britt Hagström (kd), Carl-Erik Skårman (m), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Rigmor Ahlstedt (c), Yvonne Ångström (fp) och Carina Adolfsson (s).

Sammanfattning.....	1
Inledning.....	1
Yttranden från andra utskott	1
Propositionen.....	2
Motionerna	7
Utskottet	8
Inledning.....	8
Teknisk justering av anslagen för förvaltningsändamål	8
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	9
Allmänna val (C 3).....	9
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10
Förvärv av aktier i A/O Dom Shvetsii.....	10
Finansinspektionen (A 6)	10
Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning	11
Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd	11
Riksskatteverket (A 1).....	11
Skatteutskottets yttrande.....	12
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	12
Diverse kostnader för rättsväsendet (F 7).....	12
Bidrag till vissa internationella sammanslutningar (F 8).....	13
Utgiftsområde 6 Totalförsvaret.....	13
Försvarsmakten	13
Fredsförämjande truppinsatser (A 2).....	14
Funktionen Energiförsörjning – kostnaderna för myndighetsarbetet med dammberedskap	15
Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.....	16
Statens invandrarverk (A 1)	16
Mottagande av asylsökande (A 2).....	16
Kommunersättningar vid flyktingmottagande (B 4).....	17
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	18
Underhållsstöd (A 3).....	18
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	18
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder (A 2)	18
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	19
Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. (B 45) samt Centrala studiestödsnämnden (C 3)	19
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	21
Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet (A 5).....	21
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	22
Investeringar och skötsel för naturvård (A 4).....	22
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	23
Vissa trafikanläggningar i Stockholms län.....	23
Fonden för den mindre skeppsfarten	24

Luftfartsverkets finansiella befogenheter	24
Upphandling av samhällsåtaganden	25
Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar	25
Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket.....	25
Jordbrukets blockdatabas (B 17)	26
Bekämpande av vissa smittsamma husdjursjukdomar (E 5).....	26
Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning	27
Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	27
AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (E 4)	27
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen.....	28
Mervärdesskattebaserad avgift (A 3).....	28
Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget.....	28
Hemställan	30
Förslag till beslut om tilläggsbudget 2 för budgetåret 1998 (mom. 13 i hemställan).....	34
<i>Reservationer</i>	
1. Fonden för den mindre skeppsfarten (mom. 8) (m)	38
2. Sammanställning av anslag och utgiftsramar på tilläggsbudget (mom. 13) (m).....	38
<i>Bilagor</i>	
1. Sammanställning av förändringar på tilläggsbudget 1 och 2 för budgetåret 1998	40
2. Skatteutskottets yttrande (1998/99:SkU2y)	41
3. Utbildningsutskottets yttrande (1998/99:UbU1y).....	42
4. Bostadsutskottets yttrande (1998/99:BoU1y)	44